

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การใช้สิทธิอุทธรณ์และร้องทุกข์ กรณีข้าราชการกรมราชทัณฑ์ถูกสั่งลงโทษทางวินัย
ตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒

กระทรวงยุติธรรม ได้มีหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ ยธ ๐๒๐๒/๑๓๕๕๕ ลงวันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๕๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า ตามที่กระทรวงยุติธรรมได้ขอหารือในปัญหาข้อกฎหมาย เกี่ยวกับกรณีข้าราชการกรมราชทัณฑ์ กระทำผิดวินัยตามมาตรา ๗ มาตรา ๘ และมาตรา ๙ แห่งพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ นั้น กระทรวงยุติธรรมได้รับทราบผลการพิจารณาในกรณีดังกล่าวแล้ว แต่จากผลการพิจารณาข้อหารือดังกล่าว กระทรวงยุติธรรมยังมีปัญหาข้อสงสัยบางประการ กล่าวคือ ตามมาตรา ๑๓ แห่งพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ บัญญัติให้นำบทบัญญัติว่าด้วยการรักษาวินัย ซึ่งอยู่ในหมวด ๔ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งไม่รวมถึงการร้องทุกข์ อันอยู่ในหมวด ๘ ของพระราชบัญญัติเดียวกัน ประกอบทั้งการใช้สิทธิร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ นั้น จะเกิดขึ้นต่อเมื่อข้าราชการที่ถูกลงโทษไม่มีสิทธิอุทธรณ์ ซึ่งตามความเห็นของคณะกรรมการกฤษฎีกาดังกล่าวข้างต้นนั้น เห็นว่า หากผู้ถูกลงโทษใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งลงโทษแล้วยังสามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ได้อีก อันมีผลให้แนวทางปฏิบัติและผู้มีอำนาจพิจารณาไม่เหมือนกัน กล่าวคือ

๑. หากผู้ถูกลงโทษใช้สิทธิอุทธรณ์จะเป็นไปตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ดังนั้น การพิจารณาอุทธรณ์จะเป็นไปตามมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ ประกอบกับกฎกระทรวงฉบับที่ ๔ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙

๒. หากผู้ถูกลงโทษใช้สิทธิร้องทุกข์ จะเป็นไปตามมาตรา ๑๓๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ ประกอบกฎ ก.พ. ฉบับที่ ๑๗ (พ.ศ. ๒๕๔๐) ออกตามความในพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕

กระทรวงยุติธรรมจึงขอหารือว่า ผู้ถูกลงโทษตามพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ สามารถใช้สิทธิอุทธรณ์และร้องทุกข์ในคราวเดียวกันพร้อมกันได้หรือไม่ อย่างไร

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว รวมทั้งได้รับฟังคำชี้แจงข้อเท็จจริงจากผู้แทนกระทรวงยุติธรรม (สำนักงานปลัดกระทรวงยุติธรรม และกรม

ส่งพร้อมหนังสือ ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๙๐๑/๐๓๓๒ ลงวันที่ ๓ มีนาคม ๒๕๕๗ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ราชทัณฑ์) และผู้แทนสำนักนายกรัฐมนตรี (สำนักงาน ก.พ.) แล้ว เห็นว่า การที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๒) เคยวินิจฉัยไว้ในเรื่องเสร็จที่ ๖๕๖/๒๕๕๖^๑ ว่า คำสั่งลงโทษซึ่งเพิ่มเวรยามหรือกักบริเวณของอธิบดีกรมราชทัณฑ์ สามารถอุทธรณ์ได้ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ และนอกเหนือไปจากสิทธิอุทธรณ์ดังกล่าวแล้ว ผู้ถูกลงโทษซึ่งเพิ่มเวรยามหรือกักบริเวณ ยังสามารถใช้สิทธิร้องทุกข์ได้ตามมาตรา ๑๓๐^๒ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกด้วย นั้น เป็นการวินิจฉัยรองรับสิทธิของบุคคลว่าสามารถดำเนินการในช่องทางใดได้บ้าง กล่าวคือ การที่ผู้ถูกสั่งลงโทษซึ่งเพิ่มเวรยามหรือกักบริเวณการออกคำสั่งลงโทษดังกล่าวเป็นการใช้อำนาจตามกฎหมายของผู้บังคับบัญชาซึ่งมีผลกระทบต่อสิทธิหรือหน้าที่ของข้าราชการผู้ถูกลงโทษอันถือได้ว่าเป็น “คำสั่งทางปกครอง” ดังนั้น จึงต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในการพิจารณาออกคำสั่งทางปกครองตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. ๒๕๓๙ สำหรับการใช้อำนาจร้องทุกข์ตามมาตรา ๑๓๐ นั้น หากปรากฏข้อเท็จจริงว่าการกระทำในกรณีดังกล่าวอยู่ภายใต้เงื่อนไขที่สามารถร้องทุกข์ได้ ผู้ถูกสั่งลงโทษในกรณีนี้ก็ย่อมร้องทุกข์ได้ สำหรับปัญหาที่หารือในเรื่องนี้ยังไม่มีข้อเท็จจริงเกิดขึ้นว่ามีปัญหาในการปฏิบัติตามกฎหมายอย่างไร ซึ่งหากมีการใช้สิทธิสองทาง ผู้มีอำนาจในการดำเนินการย่อมจะต้องกำหนดแนวปฏิบัติให้เป็นไปโดยสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของกฎหมาย โดยหากกรณีใดมีการยื่นอุทธรณ์ตามกฎหมายว่าด้วยวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ก็สมควรให้ผู้มีอำนาจพิจารณาอุทธรณ์พิจารณาจนถึงที่สุดเสียก่อน แล้วผู้มีอำนาจพิจารณาเรื่องร้องทุกข์จึงจะพิจารณาว่ากรณีดังกล่าวสามารถพิจารณาให้ความเป็นธรรมตามกฎหมายได้เพียงใด แต่ทั้งนี้ในการยื่นเรื่องเพื่อให้ดำเนินการดังกล่าวนั้นต้องดำเนินการภายในระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดไว้ด้วย

(นางสาวพรทิพย์ จาละ)

รองเลขาธิการฯ

รักษาราชการแทน เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

^๑ บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง ผลของคำสั่งอธิบดีกรมราชทัณฑ์ตามมาตรา ๑๑ แห่งพระราชบัญญัติวินัยข้าราชการกรมราชทัณฑ์ พุทธศักราช ๒๕๔๒ ส่งถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี พร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๙๐๑/๑๐๕๒ ลงวันที่ ๑๐ พฤศจิกายน ๒๕๔๖

^๒ มาตรา ๑๓๐ ภายใต้อำนาจมาตรา ๑๒๙ ข้าราชการพลเรือนสามัญผู้ใดเห็นว่า ผู้บังคับบัญชาใช้อำนาจหน้าที่ปฏิบัติตนโดยไม่ถูกต้องหรือไม่ปฏิบัติตนให้ถูกต้องตามกฎหมาย หรือมีความคับข้องใจอันเกิดจากการปฏิบัติของผู้บังคับบัญชาของตนในกรณีตามที่กำหนดในกฎ ก.พ. ผู้นั้นอาจร้องทุกข์ต่อผู้บังคับบัญชา อ.ก.พ. จังหวัด อ.ก.พ. กรม อ.ก.พ. กระทรวง หรือ ก.พ. แล้วแต่กรณี ตามที่กำหนดไว้ในกฎ ก.พ. เพื่อขอให้แก้ไขหรือแก้ความคับข้องใจได้ ทั้งนี้ เว้นแต่กรณีที่มีสิทธิอุทธรณ์ตามหมวด ๗ ซึ่งต้องใช้สิทธิอุทธรณ์ตามที่กำหนดไว้ในหมวดนั้น

การร้องทุกข์และการพิจารณาเรื่องร้องทุกข์ ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในกฎ ก.พ.

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา
มีนาคม ๒๕๔๗